

2126.7/1054



ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 17 » 02 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0035-21

Ձեռնարկողը՝

«Բեսթ Ռոուդ» ՍՊԸ

Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս
Գ. Նժդեհի փ. տ. 65

Գործունեությունը՝

**Վերիշենի խճակոպճաքարային հանքերնական տեղամասում
երկրաբանական ուսումնասիրության շրջակա միջավայրի վրա
ազդեցության նախնական գնահատման հայտ**
Սյունիքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝



Գ. Գևորգյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 6 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

Թիվ ԲՓ **0 0 3 5 - 2 1**
< 17 > 02 2021թ.

**Սյունիքի մարզի Վերիշենի խճակոպճաքարային հանքերնական տեղամասում
օգտակար հանածոյի երկրաբանական ուսումնասիրության շրջակա միջավայրի վրա
ազդեցության նախնական գնահատման հայտ**

Ներածական մաս.

Ձեռնարկող՝	«Բեսթ Ռոուդ» ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ և կից փաստաթղթեր /Գ կատեգորիա/
Գտնվելու վայրը՝	Սյունիքի մարզի Վերիշեն բնակավայր

Սյունիքի մարզի Վերիշենի խճակոպճաքարային երևակման տարածքում նախատեսվում է իրականացնել օգտակար հանածոյի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ:

Վերիշենի խճակոպճաքարային խառնուրդի երևակման տեղամասը վարչական առումով գտնվում է Սյունիքի մարզի Վերիշեն բնակավայրում:

Հետախուզվող տեղամասը գտնվում է Գորիս-Վահատուր ավտոճանապարհի ճախ կողմում՝ Բրուն գյուղից 2.4 կմ դեպի հյուսիս-արևելք, Վերիշեն գյուղից շուրջ 2,3կմ իսկ Գորիս քաղաքից՝ 6.2կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Երևակման հողերը ներկայացված են գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության՝ գործառնականը՝ անջրդի վարելահողերով և այլ նշանակության հողերով:

Նախատեսվող գործնելությունը համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ կետի ա. ենթակետի, հանդիսանում է Գ կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Վերիշենի խճակոպճաքարային խառնուրդի երևակման երկրաբանական ուսումնասիրության ներկայացվող ծրագիրը կազմվել է հաշվի առնելով տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը, մորֆոլոգիական ձևը, տարածքի չափերը, ուսումնասիրվող կոպճազլաքարային առաջացումների հզորությունը, դրանց հիդրոերկրաբանական, ինժեներաերկրաբանական և երկրաբանափոխակազմական աշխատանքների կատարման լեռնատեխնիկական պայմանները:



Օգտակար հանածոյի որակական հատկանիշները պետք է համապատասխանեն «Ավազակոպճային խառնուրդներ շինարարական աշխատանքների համար» 23735-79 ԳՈՍ-ի, 8635-95 «Ավազ շինարարական աշխատանքների համար» և 8267-95 «Խիճ և կոպիճ խիտ լեռնային ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» ՀՍ ԳՈՍ-երի տեխնիկական պահանջներին:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ընկերությանը երկրաբանական ուսումնասիրության համար տրամադրած տարածքը զբաղեցնում է 1.35հա մակերես և սահմանափակվում է ստորև նշված ծայրակետային կոորդինատներով (ARM WGS-84 համակարգով).

1. X=8612502 Y=4381188
2. X=8612514 Y=4381209
3. X=8612598 Y=4381209
4. X=8612716 Y=4381163

5. X=8612722 Y=4381152
6. X=8612633 Y=4381099
7. X=8612543 Y=4381134
8. X=8612557 Y=4381166

Տեղամասի երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է հորատել 8 հորատանցք՝ 10-21մ խորությամբ՝ ընդհանուր 120.0մ ծավալով:

Հորատումը կատարվելու է ՈՒԳԲ-50M հորատող հաստոցով, կարծր համաձուլվածքային թագիկներով, 132մմ սկզբնական տրամագծով և 76մմ վերջնական տրամագծով: Օգտակար հանածոյի հորատահանուկի գծային ելքը պետք է կազմի 96%:

Նախագծով նախատեսված 8 հորատանցքի համար 8 անգամ կկատարվի ՈՒԳԲ-50M ինքնագնաց հորատող հաստոցի տեղակայում և ապատեղակայում:

Նախատեսվում է անցնել 4 հետախուզահոր, յուրաքանչյուրը 8մ խորությամբ: Հետախուզահորերը աշխատանքները նախատեսվում է կատարել էքսկավատորով:

Հետախուզահորերի ծավալը կկազմի՝ 32գծ.մ կամ 76.8մ³, այդ թվում 2.4մ³-ը կգոյանա հողաբուսական շերտից: Հետախուզահորերի մակերեսը կազմում է 2.4մ²: Հետախուզահորերի զբաղեցրած ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 9.6մ²:

Դաշտային պայմաններում ավազների բնական խտության /բնամասում/, ծավալալիցքային զանգվածի և փխրեցման գործակցի որոշման համար հետախուզահորերի անցմանը զուգընթաց, նախատեսվում է տեղամասում կատարել փորձնական հանույթ, դաշտային պայմաններում ծավալային և ծավալալիցքային զանգվածների, ինչպես նաև փխրեցման գործակցի որոշման համար, որը կիրականացվի հայտնի ծավալից՝ հանված նյութի կշռման եղանակով:

Աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է տեղամասի հարավ-արևմտյան ծայրամասում նախատեսված թիվ 1 հորատանցքից շուրջ 15մ դեպի հարավ-արևելք, տեղամաս տանող գրունտային ճանապարհի աջ կողմից անցնել 1 փորձնական բացահանք՝ 100մ³ ծավալով /երկարությունը 10մ, առաջխաղացումը 5մ, հզորությունը 2մ/:

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր լեռնային փորվածքները՝ հորատանցքերը, հետախուզահորերը և փորձնական բացահանքը: Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:100 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալներն են.



- հորատաանցքեր-120գծ.մ,
- հետախուզահորերի փաստագրում-32.0գծ.մ,
- բացահանքի փաստագրում-10.0գծ.մ,
- Ընդամենը՝ 162.0գծ.մ:

Աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է հետախուզահորերի անցման ժամանակ առաջացած $76.8մ^3$ ծավալով խճակոպճաքարային կուտակի հետլցնում: Աշխատանքները կկատարվեն ձեռքով:

Խճաքարային խառնուրդի որակական հատկանիշները պարզաբանելու համար նախատեսվում է վերցնել ընդհանուր առմամբ 30 նմուշ:

Հորատանցքերից նախատեսվում է վերցնել 24 հանուկային նմուշ, յուրաքանչյուրը 5մ երկարությամբ: Յուրաքանչյուր հորատանցքից նախատեսվում է վերցնել 3 հանուկային նմուշ:

Հետախուզահորերից նախատեսվում է վերցնել ակոսային 4 նմուշ, իսկ փորձնական բացահանքից 2 նմուշ՝ ֆիզիկամեխանիկական փորձարկումների համար: Նմուշների չափսերն ընդունվում են՝ $2.0 \times 0.1 \times 0.05մ^3$:

Քիմիական անալիզների և միներոլոգիապետրոգրաֆիական ուսումնասիրությունների համար նախատեսվում է համապատասխանաբար վերցնել 4-ական նմուշ:

Նախքան լաբորատորիա ուղարկելը նմուշները տեղում կենթարկվեն մշակման: Օգտակար հանածոյի լաբորատոր հետազոտությունները կկատարվեն «Շինսերտիֆիկատ» ֆիզիկատեխնիկական փորձարկումների լաբորատորիայում:

Ապարի քիմիական և միներոլապետրոգրաֆիական ուսումնասիրությունները կիրականացվեն ՀՀ ԳԱԱ երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտում:

Հետախուզվող տարածքում ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանների պարզաբանման նպատակով նախատեսվում է կատարել համապատասխան դիտարկումներ ամիսը մեկ անգամ:

Հողի վերին շերտի պահպանության նպատակով նախագծով նախատեսվում է հորատահարթակների կառուցման ժամանակ հանել հողի շերտը /0.30մ չափով/, պահեստավորել, իսկ աշխատանքների ավարտից հետո, լանդշաֆտի վերականգնման նպատակով ծածկել հողաշերտով:

Ռեկուլտիվացիայի ենթակա ընդհանուր մակերեսը կազմում է $315.6մ^2$ /հորատահարապարակներ- $256մ^2$, հետախուզահորեր $9.6մ^2$ և փորձնական բացահանք $50մ^2$ /: Վերականգնման ենթակա ծավալը կկազմի $128.68մ^3$ /հորատահարթակներ- $26.88մ^3$, փորձնական բացահանք $-25մ^3$, հետախուզահորեր $-76,8մ^3$: Այդ ծավալները կարճաժամկետ կուտակվում են խախտված տարածքների անմիջական հարևանությամբ առանձին-առանձին և աշխատանքների անմիջապես ավարտից հետո ամբողջությամբ օգտագործվելու են խախտված հողատարածքների վերականգնման համար:

Աշխատանքները կատարվելու են ձեռքով: Ռեկուլտիվացիայի ընդհանուր գումարը կկազմի 220920 դրամ:

Ծրագրով նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում, քանի որ տեղանքում կան հանդամիջյան գրունտային ճանապարհներ, որոնք բարենպաստ են և ընկերությունը կօգտվի այդ ճանապարհներից:



Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների անվտանգությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել անվտանգության տեխնիկական հրահանգի բոլոր պահանջները: Զրային ռեսուրսների աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում:

Համաձայն նախնական գնահատման հայտի, նախատեսվող գործունեության տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ չեն հայտնաբերվել, պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ գրանցված չեն, հատուկ պահպանվող տարածքների հետ համընկում չկա: Երևակման տարածքում չեն դիտարկվել կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների բնադրավայրեր, որջեր, բներ:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները և մշտադիտարկումները.

- նավթամթերքների պահեստավորում և պահում՝ արտադրական հրապարակում հատուկ հատկացված տեղում (բացօթյա կամ ծածկի տակ պահեստ), որին տրվում է համապատասխան թեքություն՝ ապահովելով թափված նավթամթերքների հոսքը դեպի հավաքող բետոնապատված փոս,

- օգտագործված յուղերի ու քսայուղերի հավաքում առանձին տարաների մեջ՝ հետագա ուտիլիզացման կամ երկրորդական վերամշակման համար: Ուտիլիզացիայի պայմանագիրը կկնքվի ընդերքօգտագործման թույլտվությունը ստանալուց հետո,

- հնամաշ դետալների ու մասերի, հորատման թագիկների հավաքում հատկացված առանձին տեղում և հանձնում որպես մետաղական ջարդոն: Ուտիլիզացիայի պայմանագիրը կկնքվի ընդերքօգտագործման թույլտվությունը ստանալուց հետո,

- կենցաղային աղբի կուտակում 35լ տարողությամբ տոպրակների մեջ և տեղափոխում Գորիս քաղաքային համայնքի աղբամաններ, որտեղից պարբերաբար կոմունալ ծառայության կողմից տեղափոխվում են շրջանի աղբավայր,

- արտաթորվող թունավոր նյութերի չեզոքացուցիչ սարքերի (ծխագազերի ֆիլտրներ) տեղադրում,

- փոշենստեցման նպատակով հորատման հարթակների ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին,

- աշխատանքների ավարտից հետո հորատի պ զուգարանի դատարկում՝ հատուկ ծառայության ուժերով, որի հետ պայմանագիրը կկնքվի ընդերքօգտագործման իրավունքը ստանալուց հետո:

- խախտված տարածքների ռեկուլտիվացիա,

- ըստ կիրառելիության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանությանը վերաբերող ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ.-ի N781-Ն որոշման դրույթների ապահովում:

Նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը և մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

- մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, հորատման, մակերևութային փորվածքների և փորձնական բացահանքի անցման ժամանակ՝ յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ անգամ,



- նավթամթերքների տեղակայված մասի հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգ՝ տարեկան մեկ անգամ հաճախականությամբ,

- երևակմանը հարակից Գորիս գետի վտակի ջրերի մոնիթորինգ՝ տարեկան մեկ անգամ հաճախականությամբ:

Պատճառաբանական մաս. Սյունիքի մարզի Վերինշեն համայնքում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը 1.35հա տարածքում իրականացվելիք երկրաբանահետախուզական աշխատանքների վերաբերյալ:

Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, պաշտպանության նախարարությունները, ինչպես նաև՝ Սյունիքի մարզպետարանը: Փորձաքննական գործընթացում նախագիծը վերադարձվել է լրակազմման, հաշվի են առնվել ներկայացված դիտողություններն ու առաջարկությունները:

Ծրագրի իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները հիմնականում պայմանավորված կլինեն երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացմամբ, որոնք կկրեն ժամանակավոր բնույթ և ազդեցությունները կլինեն թույլատրելի նորմայի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ և արդյունքները ՀՀ կառավարության 2018թ. փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և ձևաչափով՝ ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն:

- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել նախնական գնահատման հայտում ամրագրված բնապահպանական միջոցառումների իրականացմանը, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում՝ նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ ապահովելով բնապահպանական նորմերը:

- Անհրաժեշտ է ապահովել հայտում ամրագրված ռեկուլտիվացիայի աշխատանքների իրականացումը:

- ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն, աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազորված մարմին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ իրականացնելու համար:



ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Բեսթ Ռոուդ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Սյունիքի մարզի Վերիշենի խճակոպճաքարային հանքերնական տեղամասում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ՝



Հ. Մեսրոպյան